

Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW) KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

Hoe Facebook je alleen laat zien wat je wil zien

van Gils, S.

published in

Joop.nl

2016

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in KNAW Research Portal](#)

citation for published version (APA)

van Gils, S. (2016). Hoe Facebook je alleen laat zien wat je wil zien. *Joop.nl*. <http://www.joop.nl/opinies/hoe-facebook-je-alleen-laat-zien-wat-je-wil-zien>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the KNAW public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the KNAW public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

pure@knaw.nl

Stijn Van Gils
Columnist

Hoe Facebook je alleen laat zien wat je wil zien

Iedereen z'n eigen Facebook-wereldje; een mooi recept om de onverdraagzaamheid tussen verschillende groepen te laten groeien.

Digitaal maatwerk vergroot de onverdraagzaamheid, terwijl sturing de vrijheid beperkt. De koers van Facebook is daarmee een gegarandeerd recept voor ellende. Ik zie maar één oplossing: het sociale netwerk verplicht openstellen voor andere aanbieders.

Toen op talloze plekken gedemonstreerd werd tegen asielzoekerscentra, zag ik op Facebook uitsluitend berichten over de positieve kanten van asielzoekers. Ik snap dat het gebeurt: ik heb namelijk vooral vrienden die openstaan voor vluchtelingen. Hoe onderbouwd de kritiek van tegenstanders ook zou zijn, mijn vrienden gaan geen berichten delen waar ze het niet mee eens zijn. Vervelend, want het helpt me niet de zienswijze van een ander deel van de samenleving te begrijpen. Ook in andere onderwerpen is dit mechanisme zichtbaar. Zo liet de *Wall Street Journal* zien dat op basis van de pagina's die iemand leuk vindt een totaal ander beeld van de Amerikaanse verkiezingen te zien is.

cc foto: master osm 2011

Iedereen z'n eigen Facebook-wereldje

Ik vind dat problematisch, want het sociale netwerk functioneert steeds vaker als nieuwsdienst. Een deel van mijn vrienden gebruikt nu uitsluitend Facebook voor de nieuwsvoorziening. Onderzoek van het Amerikaanse *Pew Research Center* illustreert die observatie. Zo zei in 2015 maar liefst 63% van de Amerikanen Facebook te gebruiken als nieuwsvoorziening, terwijl dat in 2013 nog maar 47% was. *Parse.ly*, een Amerikaans bedrijf dat data voor nieuwssites analyseert, ziet zo'n 40% van het verkeer via Facebook binnenkomen. Geeft Facebook slechts 'neutraal' het nieuws van vrienden door, dan genereert dat allemaal verknipte wereldbeelden. Iedereen z'n eigen Facebook-wereldje; een mooi recept om de onverdraagzaamheid tussen verschillende groepen te laten groeien.

Ik zou haast wensen dat de site een beetje met de hand zou selecteren, gewoon om gebruikers een breder beeld van de samenleving mee te geven. Maar ja, zodra Facebook selecteert of censureert, ligt het onmiddellijk onder vuur. Het bedrijf werd overladen met kritiek toen het even een cartoon verwijderde waarop Erdogan seks had met een Twitervogeltje. Ook toen via *The Guardian* uitlekte dat medewerkers deels 'handmatig' bepalen welke stukken *trending* worden in de Engelstalige versie, ontstond ophef. De netwerksite zou daarmee de publieke opinie kunnen sturen en de vrijheid van meningsuiting kunnen beperken.

Machtsfactor

Ook die kritiek is te begrijpen. Met ongeveer 1,65 miljard gebruikers per maand is de site een gigantische machtsfactor. In 2014 liet Facebook in het wetenschappelijke tijdschrift *PNAS* zelf zien dat het de uitingen van haar gebruikers kon beïnvloeden door meer positieve of juist meer negatieve berichten weer te geven. Bij Amerikaanse congresverkiezingen in 2010 deed de socialenetwerksite een gevaarlijker experiment. Het liet bij sommige gebruikers een 'ik-heb-gestemd-knop' zien, terwijl dat bij anderen niet het geval was. Het resultaat: op plaatsen waar de knop zichtbaar was, nam de opkomst toe. Met dit soort trucjes zou Facebook zonder al te veel moeite verkiezingsuitslagen kunnen beïnvloeden.

Vreemde spagaat

Daarmee ontstaat een vreemde spagaat: neutraal digitaal maatwerk vergroot de onverdraagzaamheid, terwijl sturing door Facebook de vrijheid beperkt. De koers van Facebook is daarmee een vrijwel gegarandeerd recept voor ellende.

Ik zie eigenlijk maar één oplossing: bedrijven met een te machtige positie krijgen doorgaans extra regels opgelegd. Het wordt tijd dat ook Facebook aan zo'n regime wordt onderworpen. Nu selecteert en beslist Facebook in nagenoeg complete geheimzinnigheid, zonder enige mogelijkheid tot bezwaar of recht op onderbouwing. Laat het bedrijf verplicht openheid geven over hun algoritmes en beslissingen. Laat Facebook verder zijn netwerk ook voor anderen openstellen. In zo'n landschap met verschillende aanbieders geeft het niet zo veel als een sociaalnetwerkaanbieder als Facebook nieuws selecteert of een plaatje verwijdert. Bevalt de censuur of selectie niet, dan neemt de gebruiker zijn account gewoon mee naar een ander. Uiteraard inclusief het opgebouwde vriendennetwerk.

Revolutionair is zo'n maatregel niet. Microsoft werd – met succes – enkele jaren geleden verplicht om een browserkeuzescherm aan te bieden om de dominantie van Internet Explorer in te perken. Ook telefoonnummers gaan vrijwel moeiteloos door van de ene naar de andere aanbieder en KPN moet zijn vaste telefoonnetwerk zelfs delen met andere aanbieders. Waarom zou Facebook een uitzondering moeten zijn?